

ПОШИРЕННЯ *IRIS HUNGARICA* WALDST. & KIT. (*IRIDACEAE* JUSS) У ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

I. I. ЧОРНЕЙ, В. В. БУДЖАК, А. І. ТОКАРЮК, О. Д. ВОЛУЦА

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
Інститут біології, хімії та біоресурсів,
кафедра ботаніки, лісового і садово-паркового господарства,
вул. Федьковича, 11, м. Чернівці, 58022, Україна,
e-mail: iichorney@ukr.net

Наведено результати вивчення особливостей поширення раритетного виду *Iris hungarica* Waldst. & Kit, уключеного до Додатка Пв Директиви Європейського союзу 92/43/ЄЕС про збереження природних оселищ та видів природної фауни і флори (1992), Додатка I до Конвенції про охорону дикої фауни та флори і природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція). Встановлено, що у Чернівецькій області *I. hungarica* відомий за 45 локалітетами, з яких 17 місцезнаходжень уже вірогідно втрачені, з них 12 наводяться за гербарними зборами 30–50-х років ХХ ст, а 5 – за літературними відомостями. Складено карту поширення та з'ясовано представленість популяції виду в межах природно-заповідних територій Чернівецьчини.

Ключові слова: *Iris hungarica*, поширення, Чернівецька область

Вступ. *Iris hungarica* Waldst. & Kit. (*Iris aphylla* L. subsp. *hungarica* (Waldst. & Kit.) Hegi) – європейський раритетний вид, уключений до Додатка Пв Директиви Європейського союзу (ЄС) 92/43/ЄЕС про збереження природних оселищ та видів природної фауни і флори (1992) (Оселища..., 2012), Додатка I до Конвенції про охорону дикої фауни та флори і природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція). Він підлягає регіональній охороні в Житомирській, Закарпатській, Львівській, Одеській, Сумській, Тернопільській, Харківській, Хмельницькій, Чернівецькій областях та в м. Київ (Офіційні..., 2012).

Загальний ареал виду охоплює Східну Німеччину, Угорщину, Чехію, Словаччину, Трансильванію, середню і південно-західну смуги Східної Європи (Фомін, Бордзіловський, 1950), Кавказ (Цвелев, 1979). На території України росте у Закарпатті, Лісостепу, південній частині Полісся, північній частині Степу (Протопопова, 1987).

Перші літературні згадки про наявність *I. hungarica* у флорі Буковини містяться у монографії Ф. Herbach «Flora der Bukowina» (Herbach, 1859), в якій автор повідомляє про три локалітети виду з околиць сіл Погорілівка, Вікно та Дорошівці Заставнівського району. У 1872 р. J.-A. Knapp у праці «Die bisher bekannten Pflanzen Galiziens und der Bukowina» (Knapp, 1872), в якій узагальнено всі наявні на той час відомості про флору Буковини і Галичини, також зазначає ці місцезнаходження. У 1911 р. K. Rudolph у публікації «Vegetationsskizze der Umgebung von Czernowitz» наводить *I. hungarica* для території Буковини без

деталізації конкретних локалітетів (Rudolph, 1911).

У 1924 р. Tr. Săvulescu та T. Rayss у зведенні «Materiale pentru Flora Basarabiei» приурочує вид до околиць Новоселиці. У 1934 р. E. Țora у публікації «Contribuțiuni la Flora Basarabiei de Nord» зафіксував *I. hungarica* з околиць Новоселиці у складі задернованих та недоступних для оранки лучно-степових схилів (Țora, 1934). У цей же час M. Gușuleac у статті «Urme de vegetație halofilă în Bucovina» вказує вид для лучних комплексів між ст. Лігочени та Новоселицею (Gușuleac, 1934).

У 1992 р. опубліковано «Конспект флори Північної Буковини...» (1992), в якому *I. hungarica* для території Чернівецької області не зазначено, проте вже у 1999 р. у созологічному зведенні «Судинні рослини флори Чернівецької області, які підлягають охороні...» *I. hungarica* включено до першого варіанту списку видів, які потребують охорони на регіональному рівні.

Згодом виходить друком низка праць, присвячених раритетним видам Буковинського Прикарпаття, в яких *I. hungarica* зареєстрований як відомий з поодиноких локалітетів вид (Токарюк, 2005; Токарюк, Чорней, 2006, 2010, 2011). Зауважено цей вид і для рослинних комплексів Північно-Бессарабського геоботанічного округу (Волуца, 2005). Узагальненої інформації стосовно хорологічних особливостей *I. hungarica* на території Чернівецьчини немає, що і стало метою наших досліджень.

Матеріали та методи. Перелік локалітетів виду складено на основі опрацювання літератур-

них джерел, результатів власних польових досліджень та перегляду фондів гербаріїв Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (CHER). Візуалізацію хорологічної інформації здійснювали за методом сіткового картування відповідно до «Atlas Florae Europaeae...» (Atlas..., 1972), адаптованого нами для територій локального та регіонального масштабу (Буджак, Чорней, Токарюк, 2009).

Поширення *I. hungarica* вказується за природно-географічними регіонами Чернівецької області (Буковинське Прикарпаття, Прут-Дністровське межиріччя), а в їхніх межах за адміністративними районами.

Результати та їх обговорення.

Буковинське Прикарпаття

Сторожинецький район:

1. Distr. Cernăuți, Mihalcea, in declivibus graminosis collis «Ocruh», una cum *I. hungarica*, csa. 324 m. s. m., 13.05.1913, M. Gușuleac (CHER); (Токарюк, Чорней, 2006; Токарюк, Чорней, Буджак, 2016) [с. Михальча, урочище «Округ»]
 - Distr. Cernăuți. Ocruh, csa. 324 m. s. m., in declivibus graminosis collis «Ocruh», una cum *I. hungarica*, 09.05.1926, M. Gușuleac (CHER);
 - Distr. Cernăuți. Mihalcea, in declivibus graminosis collis «Ocruh», csa. 324 m. s. m., 16.06.1926, M. Gușuleac (CHER);
 - Distr. Cernăuți. Mihalcea, in declivibus graminosis collis «Ocruh», csa. 324 m. s. m., 22.05.1927, M. Gușuleac (CHER);
2. Окол. с. Заволока, остепнені схили в урочищі «Підокруг», 03.06.1991, І. Чорней (CHER); (Токарюк, Чорней, 2006, 2010, 2011; Токарюк, Чорней, Буджак, 2016)
 - с. Заволока, 20.05.1992, І. Чорней (CHER);
 - окол. с. Заволока, між старою та новою дорогою Сторожинець – Чернівці, луки, 23.05.2006, А. Токарюк (CHER).

Глибоцький район:

3. Distr. Siret. Inter Bahrinești et Climauți, in pratis, 13.07.1922, M. Gușuleac (CHER); (Токарюк, Чорней, 2006; Токарюк, Чорней, Буджак, 2016) [між с. Багринівка та с. Клімауць (Румунія)].

Прут-Дністровське межиріччя

Заставнівський район:

4. Doroschoutz (Herbich, 1859; Knapp, 1872); [с. Дорошівці].
5. Doroșăuți, Doljșne Sinojate, 05.08.1933, E. Țora (CHER); [с. Дорошівці, ур. «Долішні Сіножати»].

6. окол. с. Дорошівці, урочище Городище, луки, 03.07.2015, І. Чорней, В. Буджак, А. Токарюк (CHER).
7. Okna (Herbich, 1859; Knapp, 1872); [с. Вікно].
8. Distr. Cernăuți, olim Zastavna. Cadobești, in declivibus graminosis csa. 300 m. s. m., 11.08.1928, E. Țora (CHER); [с. Кадубівці]
 - Distr. Cernăuți, olim Zastavna. Cadobești, csa. 300 m. s. m., 05.06.1930, M. Gușuleac (CHER); [с. Кадубівці];
 - ландшафтний заказник загальнодержавного значення «Кадубівська стінка» (Коротченко, Токарюк, 2004).
9. Pohorloutz (Herbich, 1859; Knapp, 1872); [с. Погорілівка].
10. Урочище Мартыновка. Гипсовые скалы. 01.06.1952, И.В. Артемчук (CHER); (Чорней, Токарюк, Буджак, Скільський, 2009) [с. Погорілівка]
 - с. Погорілівка, ур. Мартинівка, ?1999, С. Вікірчук (CHER);
 - окол. с. Погорілівка, заповідне урочище Мартинівське, 05.05.2006, Г. Ларсен, О. Волюца (CHER);
 - окол. с. Погорілівка, урочище Мартинівське, лучно-степові схили з *Pulsatilla* та *Aconitum*, 16.05.2007, О. Д. Волюца, Т. Д. Никирса, К. В. Коржан (CHER).
11. Окол. с. Погорілівка, Чорнопотоцький заказник, степові схили, 07.07.2004, А. Токарюк, І. Коротченко (CHER).
12. Околиці с. Погорілівка, урочище Фуштейка, лучно-степові схили (h ≈ 238 м, N 48°32'37.2», E 025°59'33.8»), 10.05.2014, О. Волюца, І. Чорней, В. Буджак, А. Токарюк (CHER).
13. Distr. Cernăuți (olim Zastavna). Boianceni, in declivibus graminosis collis «Turliivschi». csa. 210 m. s. m. Reserv. Natur., 01.06.1928, M. Gușuleac et E. Țora (CHER); [с. Боянчук, заповідне урочище «Турлівши»].
14. Distr. Cernăuți, olim Zastavna. Cincău, in declivibus graminosis csa. 269 m. s. m., 16.05.1930, E. Țora (CHER); [с. Чуньків].
15. Șubraneț, «Sinojate», 11.09.1933, M. Gușuleac et Tarnavschi et E. Țora (CHER); [с. Шубранець, ур. «Сіножати»].
16. Dobronăuți, ... 15.08.1934, [s. c.] (CHER); [с. Добринівці].
17. Окрестности с. Стефанешты. Вертебы, 14.05.1952, И.В. Артемчук (CHER).
18. с. Репужинці, над Дністром на кутику, 05.04.1998, І. Мудрей (CHER).
19. між селами Степанівка, Прилипче та Бабино (Буджак, Токарюк, Чорней, 2011).

Кіцманський район:

20. Coțmani, Groapa, 17.05.1936, M. Gușuleac et E. Țora (*CHER*); [м. Кіцмань, ур. «Гроапа»].
- Хотинський район:**
21. с. Шилівці, урочище Березина, ?.1998, Н. Кушнір (*CHER*).
22. Між селами Керстенці, Клішківці та Зарожани, круті лучно-степові схили південно-західної експозиції, 03.04.2014, О. Волуца, В. Буджак, А. Токарюк (*CHER*).
- Новоселицький район:**
23. Pădurea dela N de Noua Sulița (Săvulescu, Rauss, 1924); [ліс на північ від м. Новоселиця].
24. Pe lotul «Hulparia» Noua-Sulița. În asoc.[iație] cu *Adonis vernalis*, *Anemone vulgaris*, *A. patens*, *A. silvestris*, *Scorzonera purpurea*, 03.05.1933, E. Цопа (*CHER*); [м. Новоселиця, урочище „Хулпарія»].
25. Costișe dintre Marșnița și Tărășăuți, Noua-Sulița, 08.06.1934, E. Цопа (*CHER*); [лучно-степові схили між селами Маршинці та Тарасівці]
- між селами Маршинці та Тарасівці, сухі луки на схилі, 09.09.2009, О. Волуца, А. Токарюк, О. Дісар, І. Чорней, В. Буджак (*CHER*).
26. Pe costișele dosite și greu accesibile plugului din împrejurimile Suliței Nouă (Țora, 1934) [задерновані та недоступні оранці лучно-степові схили в околицях Новоселиці].
27. Lehăcenii-Tăutului spre Noua Sulița, fânațe (Gușuleac, 1934) [ст. Лігочени до м. Новоселиця, сінокоси].
28. Окол. с. Ванчиківці, ліс, leg. ?.06.1997, І. Чорней, В. Буджак, det. 02.03.2008 О. Волуца (*CHER*).
29. Між селами Жилівка та Форосна, остепнені луки, 12.05.2004, О. Волуца, А. Токарюк, І. Чорней (*CHER*)
- між селами Жилівка та Форосна, чагарники біля лучно-степових схилів, 12.05.2004, О. Волуца, А. Токарюк, І. Чорней (*CHER*).
30. Між селами Строїнці та Динівці, лучно-степові схили до балки Рингач, 24.04.2007, О. Волуца, А. Токарюк (*CHER*).
31. Окол. с. Бояни, лучно-степові схили до балки Гуків, 04.05.2007, О. Волуца, Т. Никирса, І. Григорович (*CHER*)
- окол. с. Бояни, лучно-степові схили східної експозиції, 04.05.2007, О. Волуца, Т. Никирса, І. Григорович (*CHER*).
32. Між м. Новоселиця та с. Припруття, лучно-степові схили південно-західної експозиції з ковилою, 05.05.2007, О. Волуца, С. Ткачук (*CHER*).
33. Між селами Рингач та Динівці, лучно-степові схили, 11.05.2007, О. Волуца, І. Григорович (*CHER*)
- над с. Рингач, лучно-степові схили, 19.06.2009, О. Волуца, А. Токарюк (*CHER*).
34. Окол. с. Рокитне, г. Могила, лучно-степові схили, 20.06.2007, О. Волуца, А. Токарюк, О. Дісар (*CHER*).
35. Околиці с. Рокитне, середня частина схилу північно-західної експозиції, лучно-степові схили яру до балки Рокитне ($h \approx 215$ м, $N 48^{\circ}18'14.9''$, $E 026^{\circ}12'07.9''$), 01.05.2014, О. Волуца, І. Чорней, В. Буджак, А. Токарюк (*CHER*).
- Кельменецький район:**
36. Ст. Ларга, дубрава, пл. № 1, 17.06.1954, И. И. Блохина (*CHER*).
37. Окол. с. Михайлівка, Новоселицьке л-во, кв. 1, лісокультури ясеня і клена, 17.07.2007, О. Волуца, А. Токарюк, І. Чорней, В. Буджак (*CHER*).
38. Окол. с. Дністрівка, урочище Голдочки, ділянка остепнених лук з горицвітом та ковилою, 28.05.2008, О. Волуца (*CHER*).
39. Окол. с. Грушівці, остепнені луки з горицвітом та зіноваттю білою, 14.06.2008, О. Волуца, А. Токарюк, І. Чорней, В. Буджак (*CHER*).
40. Окол. с. Бернове, крутий скелястий берег Дністра, 15.06.2008, О. Волуца (*CHER*).
41. Окол. с. Макарівка, лучно-степові схили на меандрі правого берега р. Дністер, 20.06.2015, О. Волуца, А. Токарюк (*CHER*).
- Сокирянський район:**
42. «Șipotele» Secureni, Hotin, 27.04.1935, E. Țora (*CHER*); [м. Сокиряни, ур. «Шипот»].
43. Окол. с. Коболчин, leg. 16.05.1994 Кучінік Л., det. 02.03.2008 О. Волуца (*CHER*).
44. Окол. м. Сокиряни, ур. «Яр-ліс», лісова галявина на високій скелі, 10.06.2006, О. Волуца, С. Ткачук (*CHER*)
- окол. м. Сокиряни, урочище «Яр-ліс», лісова галявина на високій скелі, 30.04.2007, О. Волуца, С. Ткачук (*CHER*).
45. Окол. м. Сокиряни, ур. «Турецька долина», молоде дубове насадження, 17.06.2008, О. Волуца, С. Ткачук (*CHER*).

Отже, станом на сьогодні зафіксовано 45 вказівок про поширення *I. hungarica* в межах Чернівецької області, з них 3 – на території Буковинського Прикарпаття, 42 – Прут-Дністер'я, у Буковинських Карпатах місцезнаходжень виду не виявлено (табл.).

У Чернівецькій області *I. hungarica* достовірно відомий з 28 локалітетів, а 17 місцезнаходжень вірогідно втрачені (немає сучасних підтверджень їхньої наявності), з них 12 наводяться за гербарними зборами 20–50-х років ХХ ст., а 5

– за літературними відомостями. Складені кадастр і карта поширення (рисунок) слугуватимуть основою для подальшого вивчення виду на популяційному, фітоценотичному, біотопічному рівнях.

Таблиця
Динаміка виявлення місцезнаходжень
***Iris hungarica* на Чернівецьчині**

Dynamics identify locations
***Iris hungarica* in Chernivtsi region**

Table

Природно-географічна область	Кількість місцезнаходжень				
	До 1918 р.	1918–1940 рр.	1945–1991 рр.	1991–2016 рр.	Разом
Прут-Дністровське межиріччя	3	13	3	23	42
Буковинське Прикарпаття	1	1	–	1	3
Разом	4	14	3	24	45

I. hungarica є одним із 67 видів для виділення «Важливих ботанічних територій» («Important Plant Areas», IPA) за критерієм А(ii). Враховуючи поширення *I. hungarica* в Чернівецькій області, можна виділяти лучно-степові комплекси за його участю як «важливі ботанічні території» для збереження видів, які перебувають під загрозою в Європі. Так, у Прут-Дністер'ї популяції виду забезпечені охороною в межах ландшафтного заказника загальнодержавного значення «Кадубівська стінка» (Коротченко, Токарюк, 2004), заповідного урочища «Мартинівське» площею 26,0 га (Чорней, Токарюк, Буджак, Скільський, 2009), які є перспективними IPA територіями.

У Буковинському Прикарпатті угруповання за участю популяції *I. hungarica* охороняються на території ботанічного заказника місцевого значення «Мальованка» площею 24,9 га в околицях с. Заволока Сторожинецького району.

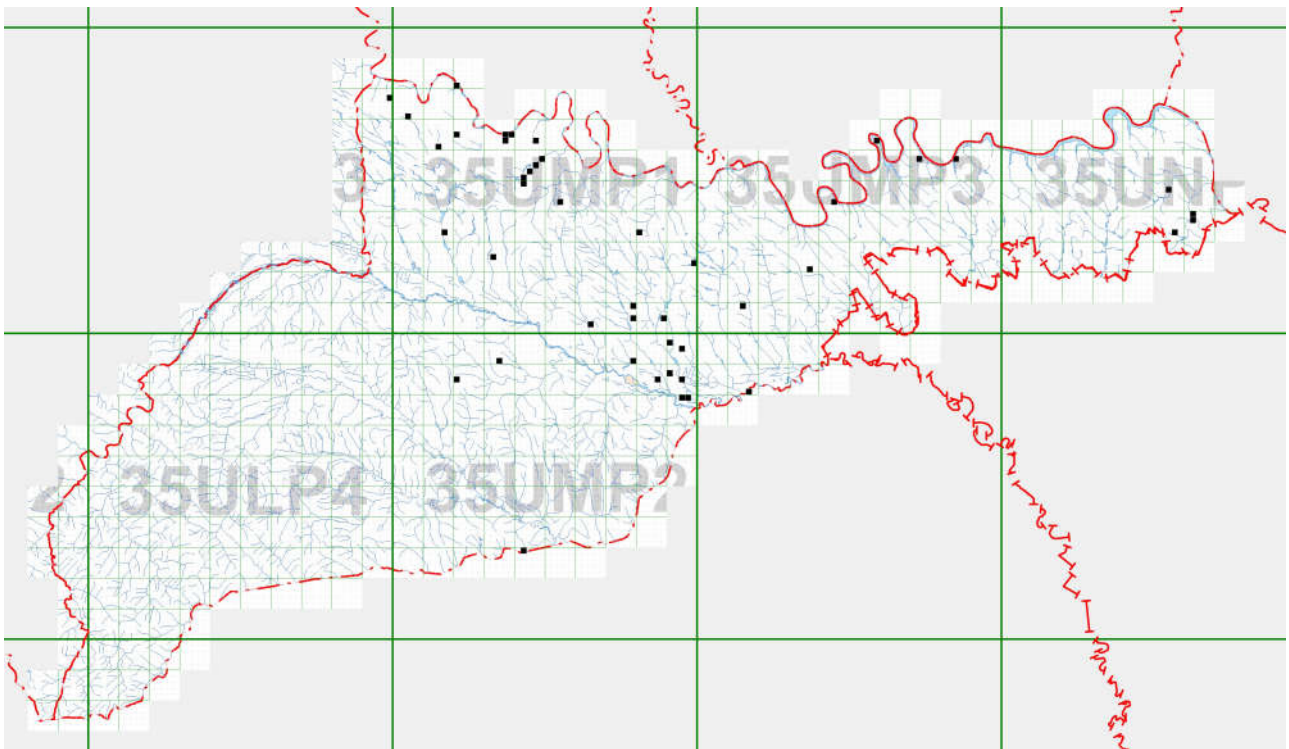

Рис. Карта поширення *Iris hungarica* Waldst. & Kit. у Чернівецькій області

Fig. Distribution of *Iris hungarica* Waldst. & Kit. in Chernivtsy region

Список літератури:

1. Буджак В.В., Токарюк А.І., Чорней І.І. *Aconitum pseudanthora* Вюскі ex Pacz. (*Ranunculaceae*) у флорі Чернівецької області // Біологічні системи. – Т. 3. Вип. 4. – Чернівці: Чернівецький національний ун-т, 2011. – С. 352–355.
2. Буджак В.В., Чорней І.І., Токарюк А.І. До методики картування видів флори (на прикладі Чернівецької області) // Наук. вісник Чернівецького ун-ту. – Чернівці: Чернівецький національний ун-т, 2009. – Вип. 455. Біологія. – С. 168–170.
3. Волуца О.Д. Раритетні види флори Північно-Бессарабського геоботанічного округу // Биоразнообразие. Экология. Эволюция. Адаптация: Материалы II Международной научной конференции студентов, аспирантов и молодых ученых, посвященной 140-летию Одесского национального уни-

- верситета ім. І.І. Мечникова (28 марта – 1 апреля 2005 г.). – Одесса, 2005. – С. 18.
4. Каталог типів оселищ Українських Карпат і Закарпатської низовини / Ред. Б. Проць та О. Кагало. – Львів: Меркатор, 2012. – 294 с.
 5. Конспект флори Північної Буковини (судинні рослини) / Термена Б.К., Стефанік В.І., Серпокрилова Л.С. та ін. – Чернівці, 1992. – 227 с.
 6. Коротченко І.А., Токарюк А.І. Еколого-ценотичні та флористичні особливості степів Буковинського Прикарпаття // Заповідна справа в Україні. – 2005. – Т. 11, вип. 2. – С. 1–9.
 7. Коротченко І.А., Токарюк А.І. Флора та рослинність степів ландшафтного заказника «Кадубівська стінка» (Чернівецька область) // Наук. вісник Чернівецького ун-ту: Зб. наук. праць. Вип. 194: Біологія. – Чернівці: Рута, 2004. – С. 117–127.
 8. Офіційні переліки регіонально рідкісних рослин адміністративних територій України (довідкове видання) / Укладачі: Т.Л. Андрієнко, М.М. Перегрим. – Київ: Альтерпрес, 2012. – 148 с.
 9. Протопопова В.В. Семейство 177. Касатиковые, Ирисовые (Півникові) – Iridaceae // Определитель высших растений Украины / Отв. ред. Ю.Н. Прокудин. – К.: Наук. думка, 1987. – С. 403–405.
 10. Судинні рослини флори Чернівецької області, які підлягають охороні: Атлас-довідник / Чорней І.І., Буджак В.В., Термена Б.К. та ін. – Чернівці: Рута, 1999. – 140 с.
 11. Токарюк А. Поширення раритетних видів судинних рослин у природних районах Буковинського Прикарпаття // Наук. вісник Чернівецького ун-ту: Зб. наук. праць. – Чернівці: Рута, 2005. – Вип. 260. – С. 225–240.
 12. Токарюк А.І., Чорней І.І. Характеристика природно-заповідного фонду Буковинського Прикарпаття // Заповідна справа в Україні. – 2010. – Т. 16, вип. 1. – С. 83–87.
 13. Токарюк А.І., Чорней І.І. Зниклі та зникаючі види флори Буковинського Прикарпаття // Заповідна справа в Україні. – 2006. – Т. 12, вип. 1. – С. 17–25.
 14. Токарюк А.І., Чорней І.І. Об'єктна репрезентативність природно-заповідного фонду Буковинського Прикарпаття // Біологічні системи. – Чернівці: Чернівецький національний ун-т, 2011. – Т. 3, вип. 1. – С. 90–96.
 15. Токарюк А.І., Чорней І.І., Буджак В.В. *Iris hungarica* Waldst. & Kit. (Iridaceae Juss.) у Буковинському Прикарпатті – хорологічні та еколого-ценотичні особливості // Регіональні аспекти флористичних і фауністичних досліджень: матеріали Третьої міжнар. наук.-практ. конф. (13–14 трав. 2016 р., смт Путила – м. Чернівці, Україна). – Чернівці: Друк Арт, 2016. – С. 120–122.
 16. Фомін О.В., Бордзіловський Є.І. Родина XXIX. Півникові – Iridaceae Lindl. // Флора УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1950. – Т. III. – С. 276–312.
 17. Цвелев Н.Н. Сем. 144. Iridaceae Juss. – Касатиковые // Флора европейской части СССР / Ред. Ан.А. Федоров. – Л.: Наука, 1979. – Т. 4. – С. 292–311.
 18. Червона книга України. Рослинний світ / За заг. ред. Я.П. Дідуха. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – 912 с.
 19. Чорней І.І., Токарюк А.І., Буджак В.В., Скільський І.В. Заповідні урочища Північної Буковини та Хотинщини: загальний огляд, рослинність, раритетні флора і фауна // Заповідна справа в Україні. – 2009. – Т. 15, вип. 1. – С. 82–100.
 20. Atlas Florae Europaeae: Distribution of vascular plants in Europe / Ed. J. Jalas, J. Suominen; On the basis of team-work of European botanist. 1. Pteridophyta (Psilotaceae to Azollaceae). – Helsinki, 1972. – 121 p.
 21. Guşuleac M. Urme de vegetație halofilă în Bucovina // Extras din „Buletinul Facultății de Științe din Cernăuți». – vol. VII (1933). – București, 1934. – P. 329–340.
 22. Herbig F. Flora der Bukowina. – Leipzig, 1859. – 460 s.
 23. Knapp J.-A. Die bisher bekannten Pflanzen Galiciens und der Bukowina. – Wien, 1872. – 267 s.
 24. Rudolph K. Vegetationsskizze der Umgebung von Czernowitz // Verh. der k. k. zool.-bot. Ges. in Wien. – 1911. – LXI. – S. 64–117.
 25. Săvulescu Tr. și Rayss T. Materiale pentru Flora Basarabiei // Supliment la «Buletinul Agriculturii». – vol. I. 1924. – București, 1924. – P. 71–72.
 26. Țopa E. Contribuțiuni la Flora Basarabiei de Nord // Bul. Fac. De St. din Cernăuți. – vol. VII. – 1934. – P. 321–328.

References:

1. V. V. Budzhak, A.I. Tokaryuk, I.I. Chorney *Aconitum Pseudanthora* Błocki ex Pacz. (Ranunculaceae Juss) in the flora of the Chernivtsi Region //Scientific Herald of Chernivtsy University. Biology (Biological System). – Vol. 3, Is. 4. – Chernivtsy: Chernivtsy National University, 2011. – P. 352–355.
2. Budzhak V.V., Chorney I.I., Tokaryuk A.I. Supliment to the method of flora species mapping (Chernivtsy district example) // Nauk. Wisnyk Chernivetskoho un-tu: Zbirnyk naukovykh prats. – 2009. – 455. Biolohiya. – P. 168–170.
3. Volutsa O.D. Rarytetni vydy flory Pivnichno-Bessarabskoho heobotanichnoho okruhu // „Byoraznoobrazye. Ekolohyya. Evolyutsyya. Adaptatsyya.»: Materyaly II Mezhdunarodnoy nauchnoy konferentsyi studentov, aspyrantov y molodykh uchenykh, posvyashchenoy 140-letyyu Odesskoho natsyonalnoho unyversyteta ym. Y.Y. Mechnykova (28 marta – 1 aprelya 2005h.). – Odessa, 2005. – S. 18.
4. Prots B., Kagalo A. (Eds) Catalogue of habitat types of the Ukrainian Carpathians and Transcarpathian Lowland. – Lviv: Mercator, 2012. – 294 p.
5. Konspekt flory Pivnichnoi Bukovyny (sudynni roslyny) / Termena B.K., Stefanyk B.I., Serpokrylova L.S. ta in. – Chernivtsi, 1992. – 227 s.
6. Korotchenko I.A., Tokaryuk A.I. Ecocoenotical and floristic peculiarities of the Steppes of the Bukovinian Precarpathians // Nature reserves in Ukraine – 2005. – Vol. 11, N 2. – P. 1–9.

7. Korotchenko I.A., Tokaryuk A.I. Flora and vegetation of steppes of the Landscape reserve «Kadubivska stinka» (Chernivtsy region) // *Nauk. Visnyk Chernivetskoho un-tu: Zbirnyk naukovykh prats.* – 2004. Vyp. 194. Biolohiya. – S. 117–127.
8. Official lists of regional rare plants of administrative territories of Ukraine (reference book) / Compiled by Prof., Dr. Tetyana L. Andrienko, Dr. Mykyta M. Peregryn. – Kyiv: Alterpress, 2012. – 148 p.
9. Protopopova V.V. Semeystvo 177. Kasatikovyie, Irisovyie (Pivnykovi) – Iridaceae // *Opredeleitel vysshikh rastenyi Ukrainy / Otv. red. Yu.N. Prokudin.* – K.: Nauk. dumka, 1987. – S. 403–405.
10. Sudynni roslyny flory Chernivetskoï oblasti, yaki pidlyhayut okhoroni: Atlas-dovidnyk / Chorney I.I., Budzhak V.V., Termena B.K. ta in. – Chernivtsi: Ruta, 1999. – 140 s.
11. Tokaryuk A. Spreading of rare species of plants in the natural region of Bukovyns'ke Prykarpattia // *Nauk. Visnyk Chernivetskoho un-tu: Zbirnyk naukovykh prats.* – 2005. – 260. Biolohiya. – S. 225–240.
12. Tokaryuk A.I., Chorney I.I. The Characteristic of protected areas of the Bukovynske Prykarpattia. // *Nature Reserves in Ukraine.* 16 (1): 83–87.
13. Tokaryuk A.I., Chorney I.I. Extinct and critically endangered species of flora of the Bukovinian Precarpathians. // *Nature Reserves in Ukraine.* 12 (1): 17–25.
14. A.I. Tokaryuk, I.I. Chorney The representation of objects of natural-reserved fund of the Bukovynske Prykarpattia (Bucovinian Cis-Carpathia) // *Scientific Herald of Chernivtsy University. Biology (Biological System).* – Vol. 3, Is. 1. – Chernivtsy: Chernivtsy National University, 2011. – P. 90–96.
15. Tokaryuk A.I., Chorney I.I., Budzhak V.V. *Iris hungarica* Waldst. & Kit. (*Iridaceae* Juss.) u Bukovynskomu Prykarpatti – khorolohichni ta ekolohotsenotychni osoblyvosti // *Rehionalni aspekty florystychnykh i faunistychnykh doslidzhen: materialy Tretoi mizhnar. nauk.-prakt. konf. (13–14 trav. 2016 r., smt Putyla – m. Chernivtsi, Ukraina).* – Chernivtsi: Druk Art, 2016. – S. 120–122.
16. Fomin O.V., Bordzilovskiy Ye.I. Rodyna XXIX. Pivnykovi – Iridaceae Lindl. // *Flora URSS.* – K.: Vyd-vo AN URSS, 1950. – T. III. – C. 276–312.
17. Tsvelev N.N. Sem. 144. *Iridaceae* Juss. – Kasatikovyie // *Flora evropeyskoy chasti SSSR / Red. An.A. Fedorov.* – L.: Nauka, 1979. – T. 4. – C. 292–311.
18. Red data book of Ukraine. Plant Kingdom. – Kyiv: Hlobkonsaltynh, 2009. – 912 p.
19. Chorney I. I., Tokaryuk A. I., Budzhak V. V., Skilsky I. V. Protected areas of Northern Bukovina and Khotyn district: general review, vegetation, rarity flora and fauna // *Nature Reserves in Ukraine.* – 2009. – V. 15, №1 – P. 82–100.
20. Atlas Florae Europaeae: Distribution of vascular plants in Europe / Ed. J. Jalas, J. Suominen; On the basis of team-work of European botanist. 1. Pteridophyta (Psilotaceae to Azollaceae). – Helsinki, 1972. – 121 p.
21. Guşuleac M. Urme de vegetație halofilă în Bucovina // *Extras din „Buletinul Facultății de Științe din Cernăuți».* – vol. VII (1933). – București, 1934. – P. 329–340.
22. Herlich F. Flora der Bukowina. – Leipzig, 1859. – 460 s.
23. Knapp J.-A. Die bischer bekannten Pflanzen Galiciens und der Bukowina. – Wien, 1872. – 267 s.
24. Rudolph K. Vegetationsskizze der Umgebung von Czernowitz // *Verh. der k. k. zool.-bot. Ges. in Wien.* – 1911. – LXI. – S. 64–117.
25. Săvulescu Tr. și Rayss T. Materiale pentru Flora Bassarabiei // *Supliment la «Buletinul Agriculturii».* – vol. I. 1924. – București, 1924. – P. 71–72.
26. Țopa E. Contribuțiuni la Flora Basarabiei de Nord // *Bul. Fac. De St. din Cernăuți.* – vol. VII. – 1934. – P. 321–328.

DISTRIBUTION *IRIS HUNGARICA* WALDST. & KIT. (*IRIDACEAE* JUSS) IN CHERNIVTSI REGION

I. I. Chorney, V. V. Budzhak, A. I. Tokaryuk, O. D. Volutsa

*The results of the study of special features of distribution of rare species *Iris hungarica* Waldst. & Kit, which inserted in Annex IIb Directive EU 92/43 / EEC on the conservation of natural habitats and species of natural fauna and flora (1992), in Annex I to the Convention for the Protection of wild fauna and flora and natural habitats in Europe (Bern Convention) are given. It is ascertained that in Chernivtsi region *I. hungarica* reliably known from 45 localities and 17 locations are likely to be lost, of which 12 are for herbarium collection of 30–50 years of the twentieth century, and 5 – according to the literature data.*

The map of distribution is compound and representation of species populations in protected areas of Chernivtsi region is found out.

*Keywords: *Iris hungarica*, distribution, Chernivtsi region*

Отримано редколегією 29.07.2016